

Välfärd, skatter och tillväxt

Replik till Walter Korpi

Assar Lindbeck kritiserar här Walter Korpis undersökning av välfärds- politikens effekter på ekonomisk tillväxt. 1950- och 1960-talen kännetecknades av avreglering och den höga tillväxten då stöder snarast den marknadsekonomiska hypotesen. I Korpis tvärsnittsstudier är alltför få variabler konstanthållna. Assar Lindbeck förespråkar i stället en analys av varje åtgärd för sig.

Det framgår inte av Walter Korpis uppsats om han känner till de teoretiska skälen till att regleringar och marginalskatter leder till samhällsekonomiska effektivitets- och välfärdsförluster (med undantag för de exklusiva fall, då skatter eller regleringar reducerar marknadsimperfectioner). Jag vet inte heller om han tagit del av den empiriska forskning som under senare år försökt kvantifiera sådana effekter. Hur som helst bygger hans studie på antagandet att förekomsten av sådana effekter kan testas genom att jämföra å ena sidan BNP-tillväxt, per capita, och å andra sidan offentliga ingripanden — för olika perioder och för olika länder. Men så kan man göra endast om det är möjligt att isolera reglerings- och skattepolitikens effekter på den ekonomiska tillväxttakten från andra faktorer.

ASSAR LINDBECK är professor i internationell ekonomi vid Institutet för internationell ekonomi, Stockholms universitet. Han forskar för närvarande främst om inkomstfördelning, lönebildning, inflation och om välfärdsstatens incitamentsproblem.

Korpi är inte helt omedveten om denna komplikation, men han inser inte dess vidd. I sin *tidsseriestudie*, där han jämför BNP-tillväxten under efterkrigstiden med tidigare perioder, har han nästan helt bortsett från problemet. Och i sin *tvärsnittsstudie*, där han jämför BNP-tillväxten i olika länder, tar han (på ett primitivt sätt) alternativt hänsyn endast till en av två andra angivna faktorer: jordbruksbefolkningens storlek alternativt BNP-nivå per capita i utgångsläget.

De många andra faktorer som enligt många års tillväxtforskning är av betydelse för den ekonomiska tillväxttakten bortser han helt ifrån. Ett outtalat antagande bakom denna uppläggning är kanske att andra faktorer av betydelse för BNP-tillväxten antingen inte är särskilt viktiga för att förklara skillnaden mellan länder eller att dessa faktorer i sin tur på ett entydigt sätt påverkas av den offentliga sektorns storlek. Men några skäl för ett sådant antagande ger han inte.

Låt mig precisera.

Tidsseriestudien

Korpi's tidsserieundersökning går ut på att testa vad han kallar "den marknadsekonomiska hypotesen". Enligt denna borde, menar Korpi, ekonomisk till-

växt och produktivitet utveckling i västvärlden ha varit särskilt låg under efterkrigstiden, "då fackföreningar, socialdemokratiska regeringar, politiska regleringar och minskade inkomstskillnader", enligt den uppställda hypotesen "kan väntas ha urvattnat och snedvidit incitamenten samt minskat marknadernas flexibilitet".

Om saken vore så enkel skulle frågan ha varit avgjord för länge sedan. Att den ekonomiska tillväxttakten har varit snabbare under efterkrigstiden än tidigare har varit allmänt känt i ett par decennier vid det här laget! Men det finns faktiskt en lång rad empiriska studier där olika faktorer bakom den, historiskt sett, unikt snabba tillväxttakten under femtio- och sextiotalen undersökts. Några av de faktorer som därvid tycks ha varit av stor betydelse för den höga tillväxttakten är den historiskt sett snabba ackumuleringen av realkapital och humankapital, den drastiska omallokeringen av arbetskraft mellan lågproduktiv och högproduktiv verksamhet, det ökade utnyttjandet av stor-driftsfördelar, den snabba introduktionen av ny teknologi, etc. Försök att kvantifiera dessa och andra liknande faktorer, s k "direkta tillväxtkällor" ("proximate sources of growth"), har gjorts i en rad olika studier (Denison, Kendrick, Jorgenson etc). Bakom dessa s k direkta tillväxtkällor ligger i sin tur ett komplicerat samspel av ett stort antal olika "bakgrundsfaktorer" av vilka vissa lämpligen bör betraktas som exogena, andra som endogena: att efterkrigstiden inte, såsom den första halvan av detta århundrade, hemsökts av två världskrig; att den lugnare konjunkturutvecklingen och den, till att börja med, relativt goda kapitalavkastningen under efterkrigstiden verkat stimulerande på investeringsviljan; att terms of trade, särskilt för industrin, gynnades av fallande energipriser; att inte endast den stora reserven av arbetskraft i jordbru-

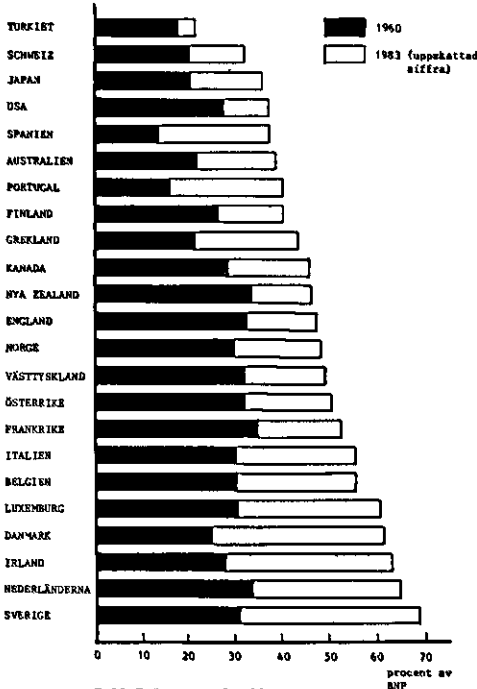
ket vid krigsslutet utan också den omfattande ekonomiska liberaliseringen möjliggjorde "lättköpta" omallokeringsvinster; att utbildningsexplosionen kraftigt förbättrade tillgången på humankapital; att det under trettio- och fyrtiotalen ackumulerats *outnyttjad* teknisk kunskap, särskilt i Europa och Japan, som snabbt kunde exploateras under efterkrigstiden, osv.

Det är en vanlig uppfattning att dessa produktivitetstakten underlättades av den dramatiska liberaliseringen som genomfördes i västvärldens ekonomier i samband med att trettioalets och krigsårens regleringar avvecklades under femtio- och sextiotalen. Investeringskontroller och prisregleringar försvann i huvudsak, liksom ransoneringen av råvaror och halvfabrikat. Utrikeshandeln liberaliserades i stor skala; valutorna blev konvertibla och kreditmarknaderna avreglerades, även på det internationella planet.

Den som vill använda historisk erfarenhet som *stöd* för vad Korpi kallar "den marknadsekonomiska hypotesen" skulle av dessa skäl kunna göra ett visst nummer av att produktivitetstillväxten blev så stark just under femtio- och sextiotalens liberaliseringsperiod. På samma sätt skulle de kunna hänvisa till den kraftiga *nedgången* i tillväxttakt för BNP per capita mellan å ena sidan perioden 1950—73, då tillväxttakten var 3,7 % per år, och å andra sidan perioden 1973—82, då den var 1,6 % per år. Det är nämligen allmänt känt att det var just under sjuttioalet, och inte under femtio- och sextiotalen, som regleringarna växte i antal, den offentliga sektorns andel av BNP ökade dramatiskt, och marginalsatterna började nå nuvarande nivåer. Sålunda var de totala offentliga utgifterna i OECD-länderna (genomsnitt) så sent som år 1960 "endast" 30 % av BNP mot dagens 50 % (diagram 1).

I stället för att ta dessa erfarenheter

Diagram 1. Totala utgifter inom offentlig sektor i OECD-länder: 1960—1983

Källa: OECD statistik.

som en indikator på att ekonomiska liberaliseringar *stimulerar* ekonomisk tillväxt, och att regleringar, ökade offentliga utgifter och höjda skatter bromsar tillväxt, uppfattar Korpi erfarenheterna under efterkrigstiden som "en dementi på den marknadsekonomiska hypotesen". Han tar, med andra ord, dessa erfarenheter som en indikator på att regleringar och höga marginalskatter *inte* skadar den ekonomiska tillväxten. Man blir något konfunderad över logiken.

Jag vill inte gå så långt att jag betraktar den snabba BNP-tillväxten under avreglerings- och "lågskatte"-perioden 1950—73, och den långsamma tillväxten under perioden efter 1973, som ett avgörande indicium för att ekonomisk liberalisering stimulerar ekonomisk tillväxt och att ökade regleringar och ökade marginalskatter begränsar tillväxten. Det finns alltför många andra för-

klaringar till den stora skillnaden i ekonomisk tillväxttakt mellan dessa båda perioder; (se exempelvis Denison [1983], Giersch [1983] och Lindbeck [1983]). Vi bör också vara något försiktiga med att uppfatta den extremt snabba ekonomiska utvecklingen i ett antal marknadsorienterade u-länder (de så kallade NIC-länderna) under de senaste femton åren som ytterligare ett bevis för de gynnsamma effekterna av en ekonomisk liberalisering. Men i detta senare fall är variationerna i liberaliseringsgrad mellan NIC-länder och vissa andra u-länder, och därmed korrelerade förändringar i ekonomisk tillväxttakt, så extrema att det onekligen är mycket frestande att misstänka just ett sådant kausalsamband.

Sammanfattningsvis: det råder så många, stora, och för ekonomisk tillväxt betydelsefulla, skillnader mellan förkrigstiden och efterkrigstiden att det inte går att förklara den snabbare ekonomiska tillväxttakten under efterkrigstiden genom att endast studera någon viss faktor, såsom graden av offentliga interventioner i det ekonomiska livet. Två världskrig och två världsdepressioner under perioden 1914—1945, är tillräckliga skillnader för att varna oss för att med utgångspunkt från en eller ett par andra faktorer förklara skillnaden i tillväxttakt mellan dessa båda perioder. Vi vet också att det vid slutet av andra världskriget existerade ett stort antal för ekonomisk tillväxt unikt fördelaktiga förutsättningar (Lindbeck [1983]). Om man absolut vill använda efterkrigstidens erfarenheter som ett underlag för slutsatser, så menar jag dock att de pekar mer till förmån för, än mot, vad Korpi kallar "den marknadsekonomiska hypotesen", när man jämför olika delar av efterkrigstiden.

Tvärsnittsstudien

Korpi's studie av tvärsnittsdata för 18

länder lider av liknande svagheter som hans tidseriestudie. Till att börja med blir man något förvånad över Korpi sätt att definiera "potential för ingripanden i marknadskrafterna", som uppenbarligen är tänkt som ett mått på regleringsingripandena. Hans definition är nämligen de socialistiska partiernas andel av rösterna i parlamentsvalen, av ledamöterna i parlamenten och av platserna i regeringarna samt deras regeringsinflytanden. Korpi identifierar alltså graden av ingripanden (eller "potential för ingripanden") i marknadskrafterna med utgångspunkt från vad de ledande partierna i ett land *heter* och inte vad de faktiskt gjort!

Nu är det naturligtvis svårt att klassificera länder med hänsyn till graden av ingripanden i marknadskrafterna, särskilt för en så homogen grupp av länder som OECD-länderna — i motsats till gruppen av u-länder där variationerna i ekonomiskt system är långt mera utpräglade. Men personligen har jag svårt att se på vilket sätt socialdemokratiskt orienterade länder, såsom Sverige, Norge, Danmark och Holland (och senare också Österrike och Västtyskland) under femtio- och sextiotalen skulle ha varit karakteriserade av *mera* långtgående ingripanden i marknadskrafterna än andra länder såsom Frankrike och Nya Zeeland (där en stor del av krigsårens regleringsapparat blivit kvar). Jag hade blivit mindre förvånad om Korpi hade karakteriserat den första gruppen av länder som *mera* liberala och marknadsorienterade än flertalet andra, åtminstone under femtio- och sextiotalen. Under femtio- och sextiotalen hade dessa länder inte heller någon större offentlig sektor eller högre marginalskatter, än andra länder.

Det är också svårt att se skälen till att korrelera BNP-tillväxt med inkomstfördelning. Det är ju inte en *jämn* inkomstfördelning i och för sig, som ska-

par samhällsekonomiska effektivitetsförluster. Dessa senare beror på de *skatteklilar* som uppkommer mellan marginella produktionsbidrag och marginell produktionsersättning i ett samhälle med höga marginalskatter. *Ett land med en stor och jämnt fördelad tillgång på realkapital och humankapital kan mycket väl ha både en jämn inkomstfördelning och en snabb ekonomisk tillväxt.* Det är utjämnningar genom höga marginalskatter eller genom löne- och prisregleringar som skapar samhällsekonomiska effektivitetsproblem.

Det finns kanske något mera förnuft i Korpi försök att korrelera å ena sidan BNP-tillväxt och å andra sidan de offentliga utgifternas andel av BNP, skatternas andel av BNP, eller progressiviteten i skattesystemet, även om de *totala* "skatteklilar" vore ett bättre mått på den offentliga sektorns snedvridande effekter på resursanvändningen.

Men hela regressionsanalysen blir tyvärr av mycket begränsat värde just därför att Korpi inte tar hänsyn till *andra* skillnader mellan de studerade länderna (vid sidan av jordbruksbefolkningens storlek eller *alternativt* per capita-inkomsten i utgångsläget). Dessutom ligger hela analysmetodikerna många decennier bakom den internationella forskningsfronten i statistik och ekonometri. Man saknar nästan helt en teoretisk specificering av den modell som skall testas. Likaså präglas analysen av en förbluffande avsaknad av metodmässig kompetens. Kvaliteten på data diskuteras knappast.

I princip skulle man ha väntat att Korpi i stället hade valt en multipelregressionsanalys eller faktoranalys med *flera* förklaringsvariabler, såvida en ordentlig modellspecificering hade gjorts. Tyvärr är också sådana analyser förknippade med svåra ekonomiska och statistiska problem — alltför få frihetsgrader, multikollinearitet, etc. Kanske kunde man komma något längre

genom multipelregression med hjälp av blandade tvär- och längdsnittsdata.

När Korpi begränsar sin jämförelse till fem länder (Sverige, Schweiz, Kanada, Australien och Nya Zeeland), blir jämförelsen särskilt haltande. Vi vet exempelvis att Nya Zeeland och Australien under denna tid varit långt mera protektionistiska och regleringsinriktade än Sverige. Att då betrakta den något snabbare ekonomiska tillväxten i Sverige än i Nya Zeeland och Australien (två länder med ovanligt långsam produktivitet utveckling) som ett tecken på att en generell ("institutionell") socialpolitik är mer förmånlig för ekonomisk tillväxt än en selektiv ("marginell") socialpolitik är minst sagt vårdslöst. Man kan inte rycka ut *en godtyckligt vald skillnad* mellan några länder, och utnämna differensen i ekonomisk tillväxt mellan dessa som ett uttryck för betydelsen av just den godtyckligt utvalda variabeln! På denna punkt blir Korpis studie ovanligt bisarr.

Man ställer sig också frågan varför Japan i stor utsträckning lyfts ut ur Korpis analys, trots att Japans lilla offentliga sektor och låga skattetryck just borde ge den större variationen i förklaringsvariablerna, som kan statistiskt utnyttjas när man vill utnyttja observationer från olika länder.

Möjligen kan man av Korpis studie dra slutsatsen att de variationer i den offentliga sektorns storlek och skattetrycket under efterkrigstiden hittills inte varit så till den milda grad dominerande, i förhållande till andra faktorer, att de helt "slagit ut" alla andra faktorer av potentiell betydelse! Men inte ens den slutsatsen vågar man dra, eftersom många andra tvärsnittsstudier kommit till slutsatsen att det råder ett starkt negativt samband mellan skattetryck och ekonomisk tillväxt. Keith Mardsen [1983] kom exempelvis till slutsatsen att en *ökning* av ett lands skattekvot med en procentenhet *minskar* BNP-tillväx-

ten med inte mindre än 0,36 procentenheter. Samma kvalitativa slutsats nåddes av Hans-Georg Petersen [1981] särskilt när det gäller inkomstskatter.

Men den avgörande kritiken mot Korpi är att hans studie egentligen inte säger någonting solitt om effektivitetsförlusterna av existerande skatteklar och regleringar. *Dels* vet vi att effekterna av ekonomiska snedvridningar, och därmed förknippade kostnader ("excess burden"), accelererar starkt när marginalskatterna ökar, särskilt sedan skatterna nått höga nivåer; *dels* finns det goda skäl att tro att effektivitetsförlusterna släpar efter ett stort antal år. (Se Shoven [1984])

Även om vi skulle kunna ena oss om att efterkrigstidens offentliga sektor varit förenlig med en god ekonomisk tillväxt (åtminstone fram till sjuttioalets mitt) säger detta dessutom ingenting om det politiskt relevanta problemet: vad är *marginalkostnaderna* av att öka den offentliga sektorn, och vad är *marginalvinster* av att minska den — i termer av samhällsekonomisk effektivitet (och tillväxttakt)?

Dessa kritiska synpunkter på Korpis tvärsnittsstudie betyder naturligtvis inte att jag avvisar alla slags tvärsnittsstudier. Men de måste göras med långt större teoretisk och statistisk omsorg och analytisk finess. Det är dessutom troligt att en så komplicerad process som ekonomisk tillväxt aldrig kan förklaras med hjälp av tvärsnittsstudier mellan länder där den studerade förklaringsvariabeln skiljer sig så pass litet, som i detta fall, i förhållande till variationerna i ett stort antal andra faktorer av stor betydelse för ekonomisk tillväxt.

Aktuell empirisk forskning

Om nu Korpis metod är av ringa värde, och mera sofistikerade analyser med multiregression eller faktoranalys stöter på stora svårigheter, hur skall man då gå tillväga för att utreda sambandet

mellan å ena sidan "reglerings-, välfärds- och skattepolitik" och å andra sidan ekonomisk tillväxt. Såvitt jag förstår står ingen annan väg till buds än att explicit ge sig in på en analys av verkningarna av enskilda åtgärder, såsom av skatteklar. Sådana undersökningar har för övrigt börjat komma igång fram i stor omfattning under senare år. Studier av detta slag avser just att ge ett svar på den av Korpi själv ställda frågan om hur mycket av de offentliga utgifterna som, i Arthur Okuns terminologi, "läcker ut" när det offentliga drar in resurser från vissa medborgare för att ge dem till andra — eller i vissa fall kanske rent av just till dem från vilka resurserna tagits.

De mest uppmärksammade studier-na på detta område redovisar vad som brukar kallas "marginalkostnaden för offentliga medel". Man beräknar hur mycket en ytterligare skattekrona kostar den genomsnittlige medborgaren när hänsyn tas inte bara till det inbetalda skattebeloppet utan också till de effektivitetsförluster som drabbar samhällsekonomin på grund just av de "skatteklar" som omnämnts ovan. I regel baseras sådana studier på elasticiteten för arbetsutbud och för substitution mellan kapital och arbete (hämtade för empiriska specialstudier). De samhällsekonomiska kostnaderna beräknas såsom förändringar i s_k "konsumentöverskott", uttryckta som s_k "kompenserande variationer", dvs de belopp som hushållen skulle fordra för att bli kompenserade för effektivitetsförlusterna.

Enligt färskaste studier för USA av John Shoven (IMF Staff Papers 1983) skulle dessa kostnader uppgå till cirka USD 1.50—1.75 per inbetald dollar i skatt. Detta resultat överensstämmer ganska väl med de slutsatser som tidigare nåddes av Edgar Browning (1978) i ett pionjärarbete med enklare metodik. Kostnaderna kan väntas vara be-

tydligt högre i Sverige. Att så är fallet framgår också av ett par nyligen genomförda studier av Charles Stuart och Ingemar Hansson (Hansson [1984]).

Hansson och Stuart begränsar sig till att studera *en* enda typ av snedvridning av resursanvändningen, nämligen fördelningen av arbetskraft och kapital mellan beskattad och obeskattad verksamhet. Trots denna begränsning kommer de fram till anmärkningsvärt stora tal. Vid en genomsnittlig marginskatt på 70 procent (dvs något mindre än dagens nivå, när hänsyn tas till *alla* skatter) visar det sig att en ytterligare skattekrona, i form av inkomstskatt från löntagarna, kostar samhällsekonomin så mycket som 3—7 kronor (om skattebeloppet används till inkomstöverföringar). Ökade skatter av denna typ bör alltså genomdrivas endast om de utgifter som de finansierar anses vara värda landets invånare mellan tre och sju gånger så mycket som skattebetalningen. Om man översätter de samhällsekonomiska effektivitetsförlusterna av det senaste decenniets skattehöjningar till BNP-siffror skulle, enligt Stuarts och Hanssons studie, den ekonomiska tillväxten per år ha minskat med cirka en procentenhet. Detta är cirka 30 procent av den årliga tillväxttakten. Detta trots att Hansson och Stuart, som nämnts, endast studerar en enda typ av snedvridning av resursanvändningen.

Ett stort antal nya studier med moderna metoder ger liknande höga siffror. Browning och Johnson [1984] kommer till slutsatsen att varje dollar som omfördelas till de två lägsta kvintilerna i inkomstfördelningen kostar inkomsttagare i de tre högsta kvintilerna USD 9.51 när hänsyn tas inte endast till de inbetalda skattebeloppen, utan också till samhällsekonomiska snedvridningseffekter. Om hänsyn dessutom tas till ökad fritid blir kostnaden mindre — USD 3.41 i inkomstekvivalent förlust för de tre högsta kvintilerna per dollar

inkomstekvivalent vinst för de två lägsta kvintilerna.

Andra studier gäller effektivitetsförluster i samband med kapitalinkomstbeskattning. Dale Jorgenson [1985] har exempelvis studerat hur mycket BNP i USA skulle öka i *det nya långsiktiga jämviktsläget* om skattekilarna i beskattningen av kapital skulle avlägsnas eller reduceras. Hans slutsats är att BNP skulle öka med inte mindre än 43 procent om nuvarande beskattning av kapital ersattes av en *tänkt* klumpsummeskatt; mer intressant är att BNP enligt Jorgensons studie skulle stiga med 26 procent om kapitalbeskattningen ersattes av en allmän löne- eller konsumtionsskatt.

Personligen är jag överraskad över att en enda faktor skulle kunna betyda så mycket. Det finns nämligen tusentals andra snedvridande effekter av skattekilar *inom marknadssektorn*, som påverkar allokering av arbetskraft och kapital, rörligheten på arbetsmarknaden, arbetsintensiteten, nyföretagandet, val av bostadsort och land, valet mellan produktion och finansiell spekulation. (Helt *säker* på att ett studium av fler faktorer skulle ge större siffra kan man naturligtvis inte vara — enligt det så kallade "second-best"-teoremet.)

Ett vidare perspektiv

Även om forskning av detta slag fortfarande kan sägas befinna sig på "laboratoriestadiet" måste den, enligt min bedömning, tas på ett långt större allvar än Korpis ytterst ytliga korrelationsstudier. Men det finns naturligtvis många allvarliga brister också i dessa mera seriösa undersökningar. En är att de inte tar hänsyn till välfärdsreformernas eventuellt *positiva* verkningar på samhällsekonomisk effektivitet, vid sidan av de negativa effekterna av diverse "skattekilar". Som framför allt Gunnar Myrdal har hävdat är det troligt att inkomstomfördelningar till *fattiga*, exem-

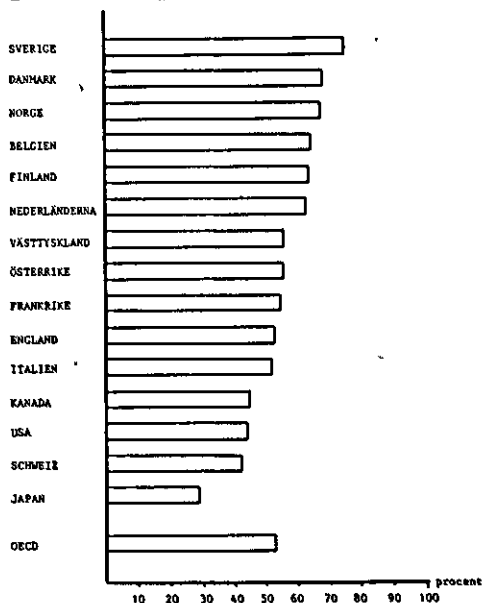
pelvis via en expansion av utbildning och sjukvård, skapar produktivitetssökningar för den del av befolkningen som får sådana förmåner. Flera av dessa utgiftsprogram kan nämligen betraktas som investeringar i humankapital. Det betyder att välfärdsstatens uppbyggnad, upp till en viss nivå, mycket väl kan tänkas ha gett ett *nettoproduktivitetstillskott* trots de effektivitetssänkande effekterna av olika "skattekilar".

Men den aktuella diskussionen gäller inte om välfärdsstaten *totalt* sett ger samhällsekonomiska effektivitetsförluster eller ej. Vad som är politiskt relevant är inte om välfärdsstaten skall tas bort eller inte, utan om *den senaste expansionsfasen* lett till samhällsekonomiska välfärdsförluster som är större eller mindre än eventuella välfärdsvinster av vissa utgiftsprogram.

Vi vet av både teoretiska och empiriska skäl, att de ytterligare effektivitetsförlusterna av vidgade skattekilar stiger snabbare och snabbare ju högre skattekilen är i utgångsläget. Det är dessutom rimligt att anta att de ytterligare effektivitetsvinster av investeringar i humankapital faller med ökade utgifter i utgångsläget; småningom blir avkastningen av humankapital därmed lägre än avkastningen för andra typer av investeringar, varvid effektivitetsvinster av exempelvis en subventionering av utbildning och hälsovård försvinner.

I dag vet vi inte mycket om i vilka länder som skattekilarnas effektivitetsförluster *på marginalen* dominerar över eventuella produktivitetshöjande effekter av ökade offentliga utgifter. Misstanken att Sverige, kanske med bred marginal, passerat den gränsen är emellertid starkare än i andra länder. Ett skäl är att skattekilarna i Sverige är bredare än i andra länder (diagram 2). Ett annat skäl är att större delen av de ökade offentliga utgifterna under senare år inte alls gått till investeringar i humankapital för fattiga medborgare, utan till

Diagram 2. Marginaleffekter¹ för en genomsnittlig industriarbetare, 1978

Källa: OECD.

¹ Marginalskatt i inkomstskatten plus marginaleffekt från bidrag och avgifter, nettoeffekt av indirekta skatter och subventioner samt skattedel av arbetsgivaravgifterna.

mycket generella transfereringar och subventioner av de mest skilda ting, samt till offentlig konsumtion av privata tjänster av typ barnomsorg och åldersvård.

Slutsats

Modern forskning tyder på mycket betydande effektivitetsförluster av vidgade skatteklivar i en situation när existerande kilar är så breda som i dagens Sverige. Följande påstående av Korpi var kanske rimligt för ett eller två decennier sedan, men är det definitivt inte i dag: "Grovt sammanfattat pekar dessa (dvs tidigare gjorda) studier på att, med undantag av de gifta kvinnornas arbetsutbud, har negativa effekter hittills varit begränsade." Några av skälen till att detta påstående är ohållbart är följande: (1) analysmetoderna har förfinats; (2) de samhällsekonomiska förlusterna

av ytterligare marginalskaatthöjningar ökar, grovt taget, i proportion till marginalskaatterna i utgångsläget, vilka numera är höga; (3) man har på senare tid uppmärksammat de *många olika typer* av snedvridningseffekter som uppstår; (4) den typ av ökade utgifter som kommit till stånd under det senaste decenniet har endast i begränsad utsträckning haft karaktär av högt avkastande investeringsutgifter (vilket däremot var fallet tidigare i samband med investeringar i infrastruktur och humankapitalinvesteringar i ett föregående samhälle med lågt humankapital).

Walter Korpi har inte funnit någon "genväg" att empiriskt belysa effektivitetsvinster och effektivitetsförluster av den offentliga sektorns storlek och marginalskaatternas höjd. Detsamma kan naturligtvis sägas också om andra tvärsnittsstudier, exempelvis Mardsens och Petersens ovan nämnda studier.

Referenser

Browning, E.K., [1978], "The Marginal Cost of Income Redistribution", *Southern Economic Journal*, July.

Browning, E.K. and W.R. Johnson, [1984], "The Trade-off Between Equity and Efficiency", *Journal of Political Economy*, Vol. 92, No. 2.

Denison, E.F., [1983], "The Interruption of Productivity Growth in the United States", *The Economic Journal*, Vol. 93, March.

Giersch, H. and F. Wolter, [1983], "Towards an Explanation of the Productivity Slowdown: The Acceleration-Deceleration Hypothesis", *The Economic Journal*, Vol. 93, March.

Hansson, I., [1984], "Marginal Cost of Public Funds for Different Tax Instruments and Government Expenditures", *Scandinavian Journal of Economics*, Vol. 86, No. 2.

Jorgenson, D., [1985], "Tax Policy and Capital Allocation", Discussion Paper, Harvard Institute of Economic Research.

Lindbeck, A., [1983], "The Recent Slowdown of Productivity Growth", *The Economic Journal*, Vol. 93, March.

Mardsen, K., [1983], "Links between Taxes and Economic Growth. Some Empirical Evidence", *World Bank Staff Working Papers*, No. 605.

Petersen, H.-G., [1981], "Taxes, Tax Systems and Economic Growth", in: Herbert Giersch (ed.) *Towards an Explanation of Economic Growth*, Symposium 1980, Tübingen 1981.

Shoven, J., [1983], "Applied General-equilibrium Tax Modelling", *IMF Staff Papers*, Vol. 30, June.